

D • N

18/2 1956

Förtrycket skärps i Sydafrika

Sydafrikas nationalistiska regering har än en gång framlagt förslaget om att de färgade (blandrasiga) skall berövas sin rösträtt vid de samfälliga valen och endast äga rätt att i likhet med infödingarna (negrerna) få utse några särskilda med begränsade befogenheter utrustade representanter. Frågan har sedan nationalistregeringens tillkomst för åtta år sedan symboliserat de skärpta ras-motsättningarna och det ökade rasförtrycket. Enligt den traditionellt relativt liberala lagstiftningen i Kapprovinsen har de färgade som fyller vissa ekonomiska kvalifikationer ännu rösträtt i denna provins vid allmänna val; det gäller endast omkring 40.000 personer av en färgad befolkning på omkring 1,3 miljoner. Att nationalisterna vill undanröja denna rösträtt beror dels på att de på alla områden och i alla detaljer vill fastslå de vitas obegränsade värde, dels på att de färgade rösterna helt naturligt huvudsakligen går till det något liberalare motståndspartiet, United Party. Regeringen har förut vid flera tillfällen fått sitt förslag antaget av parlamentet, men man har icke uppnått den två tredjedels majoritet som krävs för vissa författningsändringar, och Sydafrikas högsta domstol har förklarat att det här är fråga om en sådan ändring av grundlagarna.

Det står nu alldeles klart att regeringen erhåller den kvalificerade majoritet som krävs. Förra året antogs nämligen en lag som innebar en stark utvidgning av senaten, och den nya senatens sammansättning är sådan att nationalistpartiet i båda kamrarna tillsammans förfogar över mer än två tredjedelars majoritet. Emellertid har United Party beslutat att dra frågan om senatslagens grundlagsenlighet inför högsta domstolen, ty denna lag antogs inte med denna majoritet. Saken kompliceras ytterligare av att nationalistregeringen förra året utökade antalet medlemmar i högsta domstolen från 6 till 11;

de nya medlemmarna är nationalist eller står i varje fall nationalistpartiet relativt nära, men det anses inte alldeles otänkbart att domstolen likväl skall ogiltigförklara senatslagen. Man står inför en ganska enastående situation: det sydafrikanska parlamentet kommer att med överväldigande majoritet anta det förslag som berövar de färgade i Kapprovinsen deras rösträtt, men det finns en liten möjlighet att själva detta parlament på juridisk väg skall förklaras vara olagligt.

På alla andra områden fullföljer nationalistpartiet sin strävan att befästa och utvidga det vita väldet och samtidigt sitt eget värde i Sydafrika. Lagstiftningen om fackföreningar är redan sådan att strejkrörelser från infödingarnas sida så gott som genomgående är lagstridiga; man vill nu skärpa dessa lagar så att de inföddas möjligheter blir ännu mera begränsade, och samtidigt förutses en mera generell användning av statsmakten för biläggande av arbetstvister. Den nya skollagstiftningen för de infödda, som helt ställer undervisningen av dessa under infödingsministeriets kontroll, genomförs steg för steg; av de hittills dominerande missions-skolorna har de flesta underställts den nya ordningen, andra har stängts eller söker med olika medel ännu hävda en viss självständighet gentemot staten. Den anglikanske prästen Huddleston, som nu efter många års kamp mot rasförtryck lämnat Sydafrika, betecknade nyligen i The Forum uppfostringslagen som en "förstörelse av missionsskolorna och slutet på

ett stort kristligt företag... en bekräftelse på det intellektuella och andliga planet av den onda och okristliga läran om de vitas herravärde". Dessa ord innebär en viss överdrift, men de tolkar många kristnas uppfattning.

Den mera aggressiva oppositionen mot nationalismen har till stor del bragts till tystnad genom de bestämmelser i den s. k. kommunistlagen som gör det möjligt för myndigheterna att förbjuda alla personer med för staten farliga åsikter att yttra sig och rent av att tvinga dem att uppehålla sig på vissa anvisade platser. Apartheidpolitiken bedrivs genom att de infödda i ständigt ökad utsträckning förläggs till områden utanför de stora städerna, där de arbetar för låga löner under de vita företagens hårda styre. I alla detaljer kommer den stigande undertryckningen fram. Enligt nyss publicerade uppgifter användes det ohyggliga prygelstraffet år 1950 i 4.400 fall, av vilka 4.329 gällde infödda; 1954 var motsvarande siffror 14.379 och 13.487. Censuren blir strängare och strängare; år 1955 förbjöds import till Sydafrika av 1.139 publikationer.

Den förbittrade kritik som denna politik möter ute i världen gör säkerligen intryck på många sydafrikaner. Men den nationalistiska regeringen avvisar denna opinionsbildning som okunnig eller illasinnad. Ständigt möter samma påståenden som under nazismen och fascismen, nämligen att en del främmande korrespondenter och resenärer genom lögn och förvrängningar skapar oriktiga föreställningar om vad som sker. Det är en underlig försvarsmetod, då samtidigt regeringens deklamationer och handlingar lämnar så överväldigande bevis för hänsynslöshet, brutalitet och rasförhåvelse. För några dagar sedan förklarade premiärminister Strijdom att Sydafrika gärna i fråga om försvaret och på andra sätt ville samarbeta med andra "nationer som har samma sätt att leva"; han avsåg därmed de västerländska demokratiska folken. Så total är förblindelsen.